

Kirkens grundplan

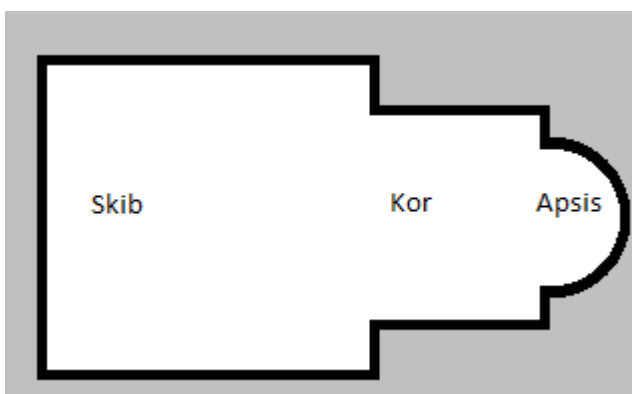
De første kirker i Danmark var trækirker og eksisterer ikke mere. I begyndelsen af 1100 tallet begyndte man at bygge stenkirker. De tidligste kirker bestod af et enkelt aflangt *hovedskib*, som var bygget i retningen øst vest, et *kor*, hvor alteret stod, i den østlige ende af skibet og muligvis en *apsis*, som er en rundbue, i forlængelse af koret.

Kirkens retning var bestemt af forestillingen om, at Kristus ligesom solen, der står op i øst, også vil komme fra øst, når han en gang på den yderste dag vender tilbage for at dømme levende og døde.

Hovedbygningen i kirken blev kaldt et skib, fordi man forestiller sig kirken som et skib, der sejler menigheden trygt af sted på verdenshavene og igennem historien, sommetider i smult vande og til tider i farlige storme.

Den romanske byggestil

Den romanske kirke var typisk bygget af store, tilhugede natursten, såkaldt granitkvadre. *Væggene var tykke og loftet var af svære træbjælker*. Der var to døre, en på hver side af kirkeskibet. Mod nord var

Grundplan for en simpel romansk kirke

indgangen for kvinderne og mod syd en indgang for mændene.

Vinduerne var små og sad højt. Buerne over vinduerne var runde. I overgangen mellem skibet og koret var der en rund bue, en såkaldt korbue, som markerede overgangen mellem kirkeskibet, hvor menigheden opholdt sig, og koret, som var forbeholdt præster og munke.

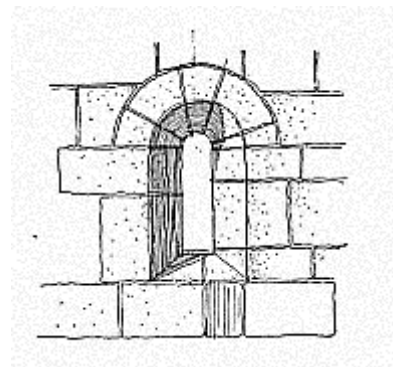
Tæt på det hellige

Jo længere man kom ind i kirken, desto nærmere kom man det hellige.

Kirkeskibet symboliserede det jordiske, syndige liv, mens kor og apsis repræsenterede den himmelske sfære.

Mellem skib og kor hang der ofte et kors, som adskilte de to sfærer. I nogle kirker findes stadig sådan et korbuekors. En del steder er korset blevet flyttet ned i kirken og hænger på væggen. Mange steder er forskellen mellem skib og kor markeret med en niveauforskel, således at man skal nogle få trin op ad en trappe for at komme ind i korrummet.

Alteret var placeret længst væk fra menigheden i koret, da det blev betragtet som det allerhelligste sted i kirken.

Romansk vindue, rundbuestil

Tegning: arkitektraadgivning.dk

Grave under kirkegulvet

Under kirkerne var der som oftest en *krypt*, (*crypt* = latin og betyder et skjult sted). Krypten var en kælder under kor-rum og apsis, hvor man begravede de døde, som i livet havde været betydningsfulde mennesker. I større kirker kunne man i katolsk tid have helgener begravet i krypten eller opbevare relikvier, dvs. ting, der havde tilhørt en helgen, eller små dele fra en helgens krop (knogler eller hår f.eks.).

Rekonstruktion af trækirke fra 1000 tallet opført ved Moesgård museum, Århus

Relikvierne opbevarede man i smukt dekorerede skrin.

Krypten var ofte indrettet, så man kunne komme derned og bede en helgen om at frembære ens bøn for Gud.

En del kirker har stadig gravplader i kirkegulvet, der hvor fornemme mennesker engang er blevet begravet. I nogle kirker kan man stadig komme ned i krypten. Mange steder er de, der engang blev begravet under kirken, i dag blevet flyttet ud og begravet på kirkegården.

Hover kirke – et eksempel på en tidlig middelalder kirke i romansk grundform